

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce **J. J.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, Praha 5, Křížová 25, o plný invalidní důchod, ke kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského rozsudku v Praze ze dne 15. 1. 2004, č. j. 41 Cad 109/2003 – 17,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 15. 1. 2004, č. j. 41 Cad 109/2003 – 17, **se z r u š u j e** a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 1. 8. 2003, odňala Česká správa sociálního zabezpečení žalobci podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. (o důchodovém pojištění) v platném znění od 6. 9. 2003 plný invalidní důchod s odůvodněním, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Mělník (dále jen „OSSZ“) ze dne 24. 7. 2003 již není žalobce plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 20 % a nedosáhla tak nejméně 66 %, které ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb. spojuje s trváním nároku na plný invalidní důchod.

Ve včas podaném opravném prostředku, adresovaném žalované a nadepsaném jako odvolání, namítal žalobce, že jeho zdravotní stav je špatný, neboť lipnotoza jeho těla se výrazně zhoršuje a neumožňuje mu výkon soustavného zaměstnání. Vyslovil podezření, zda jeho onemocnění nesouvisí s otravou jedy, se kterými pracoval v zaměstnání. V dodatku k opravnému prostředku vyslovil žalobce nesouhlas s odnětím plného invalidního důchodu.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 15. 1. 2004, č. j. 41 Cad 109/2003 – 17 zrušil k oprávněnému prostředku (žalobě) napadené rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 8. 2003 pro nezákonnost a věc vrátil tomuto orgánu k dalšímu řízení. Vycházel přitom především z obsahu a závěrů posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen PK MPSV) se sídlem v Praze 5 ze dne 26. 11. 2001, podle něhož k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí šlo u žalobce o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou však v žádném případě nebyla tuková přestavba slinivky břišní bez známek poruchy funkce této žlázy s vnitřní sekrecí, pro niž byl žalobce uznán lékařem OSSZ v Mělníku plně invalidním od 2. 1. 2003, ale vleklý bolestivý páteřní syndrom, více hrudní a bederní oblasti páteře, při objektivně zjištěných degenerativních změnách, se středně těžkými poruchami statodynamiky páteře a s občasnými známkami nervosvalového dráždění. Procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti hodnotila posudková komise podle kapitoly XV., oddílu F, položky 2, písm. b), přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. ve znění platném v době vydání přezkoumávaného rozhodnutí (1. 8. 2003), kam jsou zařazeny degenerativní změny na páteři a ploténkách s lehkým funkčním postižením zpravidla více úseků páteře, s občas vystupujícími projevy nervového a svalového dráždění, slabostí svalového korzetu, omezením pohybu v postiženém úseku, omezením pro vynucené polohy a fyzicky náročné aktivity, a určila, že intenzitě zdravotního postižení žalobce odpovídá horní hranice v položce uvedeného rozpětí, t. j. 25 %. Tuto horní hranici stanovila s přihlédnutím k výskytu podkožních nádorků (při vyšetření odborným neurologem při jednání komise bylo vysloveno podezření na Recklighausenovu chorobu, což jsou nádorky z nervových obalů především periferních nervů, nikoliv z tukové tkáně), které jsou podle posudkové komise zcela nepochybně dalším zdrojem bolestivých prožitků posuzovaného. Takto stanovenou procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ještě zvýšila komise podle § 6 odst. 4 citované vyhlášky o 10 procentních bodů s přihlédnutím k dříve vykonávaným pracím žalobce na celkových 35 %. Uzavřela, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí byl žalobce částečně invalidní (nejdříve již od listopadu 2002) podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., nikoli však plně invalidní podle § 39 téhož zákona ve znění zákona č. 134/1997 Sb., neboť pokles jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu přesáhl 33 % potřebných pro invaliditu částečnou, nedosahoval však 66 % odpovídajících invaliditě plné, přičemž u žalobce nešlo ani o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek (ve smyslu přílohy č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb.).

Krajský soud v Praze, vycházející z tohoto závěru uzavřel, že za této skutkové a právní situace postupovala Česká správa sociálního zabezpečení správně, pokud odňala žalobci od 6. 9. 2003 plný invalidní důchod. Pochybení však bylo shledáno v tom, že bez nové žádosti v jednom správním řízení nerozhodla, jak o odnětí plného invalidního důchodu, tak o částečném invalidním důchodu, jak jí to ukládá ustanovení § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. v platném znění. V důsledku tohoto pochybení Krajský soud v Praze zrušil přezkoumávané rozhodnutí pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a věc vrátil správnímu orgánu k dalšímu řízení podle ustanovení § 78 odst. 4 téhož zákona se závazným pokynem, aby v dalším řízení Česká správa sociálního zabezpečení znovu posoudila nárok žalobce a přitom vycházela ze závěrů posudku PK MPSV se sídlem v Praze 5 ze dne 26. 11. 2003 o tom, že zdravotní stav žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí odpovídal částečné invaliditě.

Proti tomuto rozsudku podala Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., t. j. z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem

v předcházejícím řízení. Stěžovatelka především zdůrazňuje, že plný invalidní důchod a částečný invalidní důchod jsou podle zákona č. 155/1995 Sb. dva zcela samostatné druhy důchodů, přičemž řízení o přiznání každé z této dávek se zahajuje na základě písemné žádosti ve smyslu § 81 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Podle jejího názoru ustanovení § 86 odst. 3 téhož zákona, (podle něhož orgán rozhodující o plném invalidním důchodu nebo částečném invalidním důchodu může bez nové žádosti rozhodnout i o částečném invalidním důchodu nebo plném invalidním důchodu, jestliže v průběhu řízení zjistí, že občan je částečně invalidní nebo plně invalidní), se vztahuje jen na řízení o přiznání dávky a jde tedy o ustanovení speciální ve vztahu k ustanovení § 81 odst. 2 zmíněného zákona o organizaci a provádění speciálního zabezpečení. Jen v případech, kdy pojištěnec žádá například o plný invalidní důchod a podle posudku lékaře příslušné OSSZ je pouze částečně invalidní, není třeba podání další žádosti o částečný invalidní důchod (a naopak). Přezkoumávaná věc však tímto případem není, neboť napadeným rozhodnutím došlo k odnětí dávky v důsledku změny zdravotního stavu žalobce z plné invalidity na částečnou. V takovém případě je třeba podání nové žádosti o částečný invalidní důchod. Stěžovatelka pokládá napadené rozhodnutí, jímž žalobci odňala plný invalidní důchod poté, kdy přestal být plně invalidní, za zákonné s tím, že případný nárok na jinou posléze náležející dávku nemůže být důvodem ke zrušení napadeného rozhodnutí pro nezákonnost. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 s. ř. s. a dospěl k závěru, že zde nejsou důvody, na něž pamatuje citované ustanovení v odst. 2 a v odst. 3, pro něž by mohla být prolomena zásada vázanosti rozsahem a důvody kasační stížnosti.

Kasační stížnost shledal důvodnou.

Předmětem přezkumného řízení soudního v posuzované věci bylo rozhodnutí stěžovatelky ze dne 1. 8. 2003, č. 520 424 406, jímž byl žalobci podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění odňat od 6. 9. 2003 plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 téhož zákona s odůvodněním, že podle posudku lékaře OSSZ v Mělníku ze dne 24. 7. 2003 není již žalobce plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu klesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti jen o 20 % a nedosáhla tak nejméně 66 % odpovídajících plné invaliditě. V průběhu přezkumného řízení soudního bylo zjištěno zejména ze závěru posudku PK MPSV v Praze 5 ze dne 26. 11. 2003, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí stěžovatelky nebyl žalobce plně invalidní podle § 39 zákona č. 155/1995 Sb., ale pouze částečně invalidní podle § 44 odst. 1 téhož zákona, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu činil více než 33 % potřebných pro částečnou invaliditu, nedosahoval však nejméně 66 % odpovídajících plné invaliditě a u žalobce nešlo ani o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek (podmiňujících ve smyslu přílohy č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. též plnou invaliditu). Tento závěr ostatně žalobce ani nezpochybňoval, když při jednání krajského soudu uvedl, že nemá námitky proti posudku posudkové komise, a má za to, že mu přísluší alespoň částečný invalidní důchod.

Krajský soud v Praze v projednávané věci nepochybil, když při svém rozhodování vycházel z posudku výše uvedené posudkové komise, neboť v přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů

podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. v platném znění, právě posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Nepochybil rovněž, pokud postup stěžovatelky, jímž v důsledku závěru uvedené komise odňala žalobci od 6. 9. 2003 plný invalidní důchod označil za správný. Tomuto závěru však neodpovídá výrok napadeného rozsudku, jímž soud pro nezákonnost zrušil přezkoumávané rozhodnutí stěžovatelky o odnětí plného invalidního důchodu. Stěžovatelce je třeba dát za pravdu v tom, že důvodem ke zrušení rozhodnutí o odnětí plného invalidního důchodu za situace, kdy je v řízení zjištěno zejména posudkem PK MPSV, že pojištěnec již není plně invalidní, neboť míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nedosahovala hodnoty odpovídající plné invaliditě ve smyslu § 39 zákona č. 155/1995 Sb., nemůže být skutečnost, že k datu odnětí této dávky je pojištěnec podle téhož posudku alespoň částečně invalidní. Nejde o pochybení stěžovatelky, pokud bez nové žádosti v jednom správním řízení nerozhodla jak o odnětí plného invalidního důchodu, tak o přiznání částečného invalidního důchodu, a naopak jde o nesprávné právní posouzení této otázky soudem, pokud takovou povinnost ze zákona vyvodil, neboť ustanovení § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. v platném znění orgánu důchodového pojištění takovou povinnost neukládá. Se stěžovatelkou lze souhlasit v tom, že zmíněné ustanovení platí jen pro řízení o přiznání důchodu (částečného invalidního nebo plného invalidního) a nikoliv pro řízení o odnětí dávky. Pokud tedy v přezkumném řízení vyjde najevo, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce odpovídá pouze částečné invaliditě, nelze pokládat rozhodnutí o odnětí plného invalidního důchodu za nezákonné proto, že současně nebylo rozhodnuto o přiznání částečného invalidního důchodu; za takové situace zákon předpokládá podání nové žádosti o částečný invalidní důchod.

Vzhledem k nesprávnému právnímu posouzení věci krajským soudem musel Nejvyšší správní soud zrušit napadený rozsudek podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V dalším řízení, pokud žalobce bude dále na žalobě trvat (není vyloučeno, že již podal žádost o částečný invalidní důchod a tuto dávku pobírá) rozhodne krajský soud o žalobě znovu, jsa vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2, věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. 6. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu